

PLA OPERATIU per al *Living
Lab pel canvi climàtic
(LL4CC) del Camp de
Tarragona*

LIFE eCOadapt50

LIFE21-IPC-ES- LIFE eCOadapt50 – 101069781

Montblanc
27 d'octubre de 2023

**Life_eCO
adapt50**

Co-funded by
the European Union

Índex

1	Referents i persones de contacte	3
1.1	Referents i persones de contacte del LL4CC del Camp de Tarragona	3
1.2	Referents i persones de contacte de les taules sectorials del LL4CC del Camp de Tarragona	3
1.3	Responsables a càrrec de les tasques organitzatives i operatives	3
2	Sessió constitutiva del LL4CC del Camp de Tarragona	4
3	Logística dels processos participatius:	4
3.1	Comunicació	4
3.2	Manteniment i actualització de la base de dades	5
3.3	Calendari	5
3.4	Material pel desenvolupament de les sessions	5
3.5	Elaboració i lliurament de materials de treball	6
3.6	Gestió i seguiment de les reunions	6
3.7	Elaboració dels informes	6
3.8	Interrelació amb altres LL4CC i grups sectorials d'altres territoris	6
4	Avaluació, proposta i promoció d'accions i mesures	7
4.1	Recollida de propostes d'accions d'adaptació al canvi climàtic	7
4.2	Priorització de les accions	7
4.3	Foment d'iniciatives i inversions públiques i privades en matèria d'ACC	8
4.4	Detecció de necessitats dels sectors econòmics pel que fa a l'ACC	8
4.5	Col·laboració amb els membres del Pla d'Acció per l'Energia Sostenible i el Clima (PAESC) comarcals i locals	8
4.6	Proposar accions per a presentar a subvencions i convocatòries d'ajuts	8
5	Seguiment i difusió (Observatori d'ACC)	9
5.1	Seguiment i coordinació de la implementació de les accions d'ACC	9
5.2	Difusió sobre l'estat de desenvolupament de les iniciatives d'ACC	9
5.3	Comunicació amb la ciutadania	9
6	Aportacions d'agents externs al territori	9
7	ANNEX - Definició i objectius del Living Lab	10
8	Glossari	11

1 Referents i persones de contacte

Per tal de formar part del projecte LIFEeCOadapt50, en el *Living Lab del Camp de Tarragona* i de les corresponents **taules sectorials o territorials**, les entitats referents i persones de contacte han de facilitar la següent informació a l'entitat sòcia, el **ConSORCI Leader de Desenvolupament Rural del Camp (CLDRC)**:

- Nom o raó social
- CIF/NIF de l'entitat
- Representant de l'entitat
- Adreça electrònica de contacte
- Telèfon de contacte

1.1 Referents i persones de contacte del LL4CC del Camp de Tarragona

Veure llistat d'*stakeholders* (agents) on es mantindran actualitzats els contactes i el seu rol.

1.2 Referents i persones de contacte de les taules sectorials del LL4CC del Camp de Tarragona

Veure llistat d'*stakeholders* on es mantindran actualitzats els contactes i el seu rol.

A les taules sectorials també hi seran convidats els agents transversals.

1.3 Responsables a càrrec de les tasques organitzatives i operatives

El CLDRC serà responsable d'enviar les convocatòries, conduir i prendre acta de les sessions, i fer el corresponent retorn a les persones participants. Es podrà comptar amb el suport d'una empresa de dinamització en la realització de les tasques en què es consideri necessari o de la col·laboració d'algun dels referents i persones de contacte del LL4CC. Aquestes són les dades del Consorci:

- **Nom o raó social:** Consorci Leader de Desenvolupament Rural del Camp
- **CIF de l'entitat:** P4300063G
- **Adreça electrònica de contacte:** info@leaderdelcamp.cat; mcasanovas@leaderdelcamp.cat
- **Telèfon de contacte:** 977 86 13 38 (EXT 451)

El CLDRC està representat en aquest projecte per:

- **Jordi París i Gabarró** – director del Consorci
- **Antoni Bitrià i Figuera** – tècnic de cooperació
- **Maria Casanovas i Codina** – administrativa tècnica de cooperació

2 Sessió constitutiva del LL4CC del Camp de Tarragona

Convocatòria de la reunió constitucional. L'entitat promotora farà la convocatòria de la primera reunió abans del novembre del 2023. Assumirà inicialment la moderació i la secretaria de la reunió constitucional i farà una proposta d'organització de l'activitat del LL4CC, recollida en aquest **pla operatiu**. Junt amb la convocatòria s'envia la informació necessària per a garantir que les persones que hi assisteixin tenen coneixement dels diferents punts que es tractaran en l'ordre del dia.

Data:	27 d'octubre de 2023
Lloc:	Conca Activa, C/ Daroca 1, Montblanc També es facilita un enllaç per atendre la reunió virtualment
Tipus de LL4CC:	ExNovo
Assistents:	Responsables del LL4CC, <i>stakeholders</i> , socis del projecte de caràcter no territorial, DIBA, ARCA...
Ordre del dia:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Benvinguda 2. Explicació del projecte Life eCOadapt50 i objectius del Living Lab del Camp de Tarragona, a càrrec de la Diputació de Barcelona, líder del projecte 3. Presentació de la diagnosi inicial de vulnerabilitat al canvi climàtic del territori, a càrrec de l'OCCC de la Generalitat de Catalunya 4. Presentació de la proposta organitzativa 5. Presentació i reconeixement dels diferents actors del territori i dels seus posicionaments en relació a la problemàtica de l'adaptació climàtica 6. Torn obert de paraula
Taules sectorials que es proposen:	<ul style="list-style-type: none"> • Forestal – proposta: taula de pastors (ja arrencada) • Agricultura i Ramaderia • Turisme
Documentació complementària:	<ul style="list-style-type: none"> • còpia del mail de la convocatòria • llistat d'<i>stakeholders</i> i persones convocades • presentació del LIFEeCOadapt50 del CLDRC
Documentació emergent de la sessió:	<ul style="list-style-type: none"> • llistat de signatures d'assistents presencials • llistat d'assistents telemàtics (proveït pel propi programa de reunió virtual) • fotografies i captures de pantalla • documents que s'hagin emès durant la sessió • diagnosi inicial de vulnerabilitat al CC del territori • acta de la sessió • pla operatiu
Retorn i comunicació dels acords assolits	Un cop realitzada la reunió es farà arribar al soci coordinador del WP3, al soci coordinador del projecte i a tots els interessats l'acta de la reunió i el pla operatiu

3 Logística dels processos participatius:

3.1 Comunicació

Les sessions del LL4CC i de les taules sectorials seran convocades pel CLDRC.

La convocatòria, com a mínim, ha de contenir la **data** i l'**hora**, el **lloc** o l'**enllaç**, i l'**ordre del dia**.

La convocatòria s'ha d'emetre 10 dies abans de la data de la reunió, com a mínim. Individualment, mitjançant correu electrònic o altres mitjans telemàtics, segons les dades que constin en la relació actualitzada de socis que ha de tenir l'entitat coordinadora.

Es pot sol·licitar la inclusió d'un o més assumptes a l'ordre del dia. Si la reunió ja ha estat convocada, la sol·licitud s'ha de formular en els primers cinc dies després de la recepció de la convocatòria, a fi que es pugui informar a tots els referents i persones de contacte del nou ordre del dia.

Es preveu així un procediment de comunicació igualitari entre els participants i el beneficiari promotor, la realització de les convocatòries i els canals per fer aportacions a l'ordre del dia i a la conformació de les actes.

3.2 Manteniment i actualització de la base de dades

Els referents i persones de contacte dels diferents espais poden ser modificats, donats d'alta o de baixa en funció de les necessitats del LL4CC, de les taules sectorials i de les entitats participants. Per fer-ho, cal notificar-ho al CLDRC, que és qui manté actualitzat el llistat d'agents (*stakeholders*), alhora que informa a la resta de membres dels canvis en els espais de debat i decisió.

En el llistat d'*stakeholders* es defineixen els rols en cada un d'ells. En alguns casos s'haurà de fer una crida específica per col·lectius infra-representats. Per la convocatòria d'*stakeholders* cal tenir en compte la igualtat de gènere, la representació de totes les generacions i l'absència de tota mena de discriminació.

Per al seguiment i coordinació dels LL4CC a les convocatòries de les sessions **sempre es convocarà al soci coordinador del WP3 i al soci coordinador del projecte.**

3.3 Calendari

LIFeCOadapt50 estableix per cada LL4CC un mínim de **2 sessions anuals plenàries** (de tots els actors del *living lab*). Cal garantir la sostenibilitat a llarg termini, així com **1 reunió plenària biennal de tots els living labs**, i la presència de, com a mínim, les persones designades de cada LL4CC com a responsables de la coordinació interna i de representació a la xarxa de LL4CC del territori del projecte.

No obstant això, la freqüència de les reunions vindrà determinada per la necessitat i interès dels territoris, la complexitat dels impactes del canvi climàtic en els diferents territoris, per les característiques territorials específiques de cadascun dels sectors i per les limitacions pressupostàries i logístiques del Consorci Leader de Desenvolupament Rural del Camp.

Escaleta proposada 2023-2024:

1. 27 d'octubre de 2023 – **Constitució del LL4CC Camp de Tarragona**. Presentació del projecte i invitació formal a col·laborar-hi.
 - a. Enviar el material resultant necessari per la constitució als participants i interessats (acta, pla operatiu, presentacions, model de fitxes d'accions...) i rebre les confirmacions de participació
2. **Recepció de propostes d'accions per mail al CLDRC – ¡bústia oberta 365 dies!**
 - a. Preparació de les fitxes d'accions
 - b. Transmissió de les fitxes d'acció a les taules sectorial
3. Convocatòria de les taules sectorials o territorials corresponents per tal que prioritzin les accions
4. **NO MÉS TARD DEL 15/03/24**: convocatòria del LL4CC per **escollir** les accions a realitzar
5. Realització de les accions corresponents a 2024
6. Abans del 13/12/2024: convocatòria del LL4CC per tancar l'any i aprovar les accions pel 2025

3.4 Material pel desenvolupament de les sessions

Per al correcte desenvolupament de les sessions el material indispensable és el següent:

- Marc de vulnerabilitat d'àmbit territorial al CC – redactat per l'OCCC del DACC
- Convocatòria de la reunió
- Ordre del dia
- Fitxes d'accions de les quals es debatrà

El CLDRC vetllarà per l'elaboració i lliurament de materials de treball de cada sessió, adaptats a la temàtica i/o objectiu del projecte.

Pel bon desenvolupament de les sessions es buscarà una ubicació amb bona connexió a internet, que disposi de projector, pantalla, càmera web i sistema d'àudio, suficientment àmplia per a tots els assistents. En cas que l'espai no pugui proveir aquests mitjans, el CLDRC vetllarà per disposar-ne.

Es prioritzarà la realització presencial de reunions, tot i que també es contempla que es puguin dur a terme per mitjà de videoconferències o altres mitjans de comunicació, sempre que quedi garantida la fiabilitat de l'enllaç, la identificació dels assistents, la continuïtat de la comunicació, i la possibilitat de participar en el debat i en la prioritització de les accions d'adaptació al canvi climàtic (ACC). En aquest cas, s'entén que la reunió es celebra allà on sigui la persona representant del CLDRC.

En qualsevol cas, si s'ha de produir material físic s'escolliran impressions amb paper certificat FSC (Forest Stewardship Council – paper de gestió forestal responsable certificada). En cas de proveir aigua, altres begudes o càtering es tindrà en compte que envasos que es facin servir siguin reutilitzables o sostenibles.

3.5 Elaboració i lliurament de materials de treball

El CLDRC facilitarà la documentació necessària pel desenvolupament de les sessions mitjançant el correu electrònic facilitat pels referents i persones de contacte, el mateix dia que es faci la convocatòria o com a mínim 5 dies abans de la reunió. D'inici, tot el trànsit de documents es farà per aquest mitjà.

3.6 Gestió i seguiment de les reunions

El CLDRC serà responsable de la gestió i seguiment de les reunions: l'enviament de convocatòries, ordres del dia, actes, enquestes, etc.

Per cada sessió, el CLDRC proveirà un llistat amb les persones convocades i en recollirà les signatures d'assistència. També recollirà l'assistència virtual pel mitjà més convenient segons el sistema de participació telemàtica utilitzat.

A les actes caldrà anotar el nombre i tipus d'*stakeholders* que han participat a cada reunió.

3.7 Elaboració dels informes

El CLDRC és responsable de l'elaboració dels informes corresponents del procés participatiu i informes de retroalimentació als participants. En aquesta tasca podrà comptar amb el suport d'una empresa de dinamització o de la col·laboració d'algun dels referents i persones de contacte del LL4CC.

El CLDRC aixecarà acta de cada reunió, incloent el nombre i tipus d'assistents, i recollirà un full de signatures dels assistents. El Consorci s'encarrega de trametre als participants l'acta, els informes de retroalimentació i les presentacions utilitzades durant la sessió, sempre que així ho demanin, a tots els assistents, així com al soci coordinador del projecte i al coordinador del WP3 (paquet de treball 3), que fa referència a la coordinació dels *living labs*. Un cop incorporades les esmenes, si n'hi ha, el CLDRC enviarà l'acta definitiva a tothom.

3.8 Interrelació amb altres LL4CC i grups sectorials d'altres territoris

Queda pendent establir la interrelació amb els LL4CC i els grups sectorials d'altres territoris. Quan els socis del projecte ho acordin es farà saber als membres del LL4CC.

4 Avaluació, proposta i promoció d'accions i mesures

4.1 Recollida de propostes d'accions d'adaptació al canvi climàtic

El CLDRC recollirà les propostes d'accions d'ACC al territori sorgides durant les sessions.

Les entitats participants al LL4CC i a les taules sectorials podran enviar propostes d'accions al CLDRC, segons el model de fitxa que se'ls facilitarà, en qualsevol moment. El Consorci revisarà les fitxes i podrà sol·licitar més detalls dels aspectes que cregui convenient. Després, enviarà les fitxes revisades als socis del projecte responsables dels Work Package 4 (Solucions basades en la natura – NBS o SBN) i 5 (Plans d'acció per a l'ACC), per tal de registrar-les i validar-les.

Les propostes d'accions rebudes fins a un mes abans d'una sessió plenària seran presentades en aquella sessió. Excepcionalment, es podran presentar accions rebudes amb menor antelació, segons l'abast tècnic i administratiu de les entitats vinculades al procés de valoració i revisió de les accions. Es vetllarà per tal que les accions que es presentin al LL4CC hagin estat debatudes a les taules sectorials corresponents.

El CLDRC també podrà elaborar fitxes d'accions a partir de propostes d'accions sorgides en els debats de les taules sectorials o les sessions plenàries del LL4CC, que també enviarà als socis del projecte responsables dels WP 4 i 5, respectivament.

4.2 Priorització de les accions

Les propostes d'accions recollides seran validades per part del soci responsable del WP5 si compleixen els següents criteris:

1. **Són accions d'adaptació al canvi climàtic**
2. **Estan orientades a algun dels sectors del projecte** (agro-ramader, forestal, turístic, pesquer)
3. **Es circumscriuen als territoris del projecte**

En cas que compleixin tots els criteris anteriors, es registraran a una base de dades comuna per a tot el projecte i es valoraran una sèrie de criteris del seu impacte potencial, tenint en compte aspectes de **viabilitat, transversalitat, replicabilitat, innovació, beneficis eco-socials, i adaptació al canvi climàtic**. Aquesta valoració la realitzaran entitats sòcies del projecte amb el suport de persones expertes en els diferents sectors o criteris, i tindrà com a resultat, per a cada acció, una valoració numèrica global, desglossada per a cada un dels aspectes valorats.

Les accions validades es presentaran a la següent sessió plenària del LL4CC, juntament amb el resultat de la valoració, de manera que tots els assistents a la sessió tinguin la informació suficient per a realitzar la priorització de les accions. Hi haurà un espai de debat després de la presentació de cada acció per a escoltar l'opinió de tots els actors que ho manifestin, enfocant sempre el debat de l'acció presentada.

Les accions proposades per actors supraterritorials que vulguin implementar accions demostratives del projecte LIFEeCOadapt50 al territori hauran de ser presentades i prioritzades juntament amb les que sorgeixin del territori, i podran incorporar modificacions segons les aportacions que faci el LL4CC. Tot i això, si aquestes accions són seleccionades la implementació anirà a càrrec de l'entitat supraterritorial que la promogui i del seu pressupost (seran accions addicionals a les que sorgeixin del territori i la seva implementació no afectarà el pressupost disponible per a la resta d'accions).

Per a la priorització de les accions es tindrà en compte:

- La representació de tots els sectors en la votació

- La representació de tots els àmbits territorials d'actuació
- La disponibilitat pressupostària
- Que les accions rebin una puntuació mínima de 3 punts, havent votat un mínim de 15 agents

La prioritització de les accions es realitzarà en sessió plenària del LL4CC (excepte a la de constitució). Es seleccionarà per a implementar-se la o les accions que hagin rebut major puntuació global, i es comprometrà el pressupost establert a la fitxa de les accions assignant-lo a accions demostratives del projecte LIFEeCOadapt50 per part del CLDRC com a entitat sòcia beneficiària del projecte, sempre que hi hagi disponibilitat pressupostària suficient per implementar l'acció demostrativa.

El Consorci Leader de Desenvolupament Rural del Camp, com a promotor de les accions i els contractes corresponents, podrà desestimar una acció si en el procés de contractació ocorreguessin problemàtiques intrínseques al contractista (recurrència, etc.) o de conflicte amb les normes del Consorci.

La prioritització d'accions, que s'anirà actualitzant a cada sessió plenària del LL4CC, constituirà el Pla d'Acció per l'ACC del territori.

4.3 Foment d'iniciatives i inversions públiques i privades en matèria d'ACC

Es fomentaran iniciatives i inversions públiques i privades en matèria d'ACC, donant suport institucional, i fomentant la participació dels actors del territori.

4.4 Detecció de necessitats dels sectors econòmics pel que fa a l'ACC

D'entrada es proposa una enquesta anual des del CLDRC a totes les entitats del LL4CC per detectar les necessitats dels sectors econòmics representats pel que fa a l'ACC (formació, recursos, informació, dades, etc.). D'acord amb els resultats es buscaran vies per atendre-les. Al llarg del projecte es desenvoluparan les eines més adequades al LL4CC per poder detectar les necessitats dels sectors econòmics territorials respecte a l'ACC.

4.5 Col·laboració amb els membres del Pla d'Acció per l'Energia Sostenible i el Clima (PAESC) comarcals i locals

Es faran col·laboracions amb els membres del PAESC comarcals i locals per tal de prioritzar les accions d'ACC i proposar-ne de noves si escau.

4.6 Proposar accions per a presentar a subvencions i convocatòries d'ajuts

Per tal d'aconseguir un finançament extern al projecte, es cercaran opcions de finançament públic i privat per a complementar el finançament del programa LIFE en les accions seleccionades, i per a poder implementar les propostes d'accions no seleccionades com a accions demostratives del projecte LIFEeCOadapt50. Quan s'identifiqui una possibilitat de finançament per a accions d'ACC per part de qualsevol membre del LL4CC, aquest ho comunicarà al CLDRC, que ho avaluarà i ho traslladarà a la resta del LL4CC. Si s'opta per presentar-se a la convocatòria/opció de finançament, es presentarà l'acció (o accions, si s'escau) amb major puntuació que hi encaixi. Prepararà la proposta l'entitat o entitats promotores de l'acció amb el suport, com a mínim, del CLDRC.

5 Seguiment i difusió (Observatori d'ACC)

5.1 Seguiment i coordinació de la implementació de les accions d'ACC

El LL4CC s'encarregarà d'avaluar periòdicament la implementació de les accions del pla i les fites d'ACC aconseguides d'acord amb els criteris i els indicadors establerts en el WP11 (seguiment i avaluació de l'impacte) del projecte.

També plantejarà actuacions per a promoure la coordinació entre accions en procés d'implementació en el territori i amb accions similars d'altres territoris.

5.2 Difusió sobre l'estat de desenvolupament de les iniciatives d'ACC

El CLDRC elaborarà documents de difusió sobre l'estat de desenvolupament de les iniciatives d'ACC, d'acord amb l'avaluació realitzada pel LL4CC i les fites assolides. En aquesta tasca podrà comptar amb el suport d'una empresa de comunicació o de la col·laboració d'algun dels referents i persones de contacte del LL4CC.

5.3 Comunicació amb la ciutadania

S'utilitzaran canals de comunicació amb la ciutadania existents tals com xarxes socials, circulars a administracions i associacions interessades, premsa, etc., per difondre les estratègies d'adaptació al canvi climàtic i les accions previstes.

També es consideraran nous canals de comunicació.

6 Aportacions d'agents externs al territori

Es podran convidar agents de coneixement i agents representatius de l'estructura socio-econòmica i política d'entre els beneficiaris del LIFEeCOadapt50 quan sigui escaient, així com altres experts que es considerin d'interès. Resta establir com es convidaran aquests agents, i la relació amb la Technical Advisory Board (TAB) del projecte.

7 ANNEX - Definició i objectius del Living Lab

Un dels principals objectius del projecte Life eCOadapt50 és la conscienciació i l'acció en matèria d'adaptació al canvi climàtic (ACC) a nivell local, tot implicant persones i entitats clau del territori per a la co-creació d'una acció estratègica.

Tal com s'ha constatat en altres projectes, l'existència d'un espai de participació i governança on els diferents actors del territori puguin plantejar i consensuar accions d'ACC esdevé cabdal a l'hora d'identificar-les, executar-les i mobilitzar-ne fons. En concret, les referències prèvies per crear aquests espais d'intercanvi són les següents:

- Les meses territorials (MeTACCs) i les meses sectorials d'ACC creades a l'empara del projecte LIFE CLINOMICS.
- La proposta per a la participació dels agents del territori prevista a l'Estratègia Local per a l'ACC.
- El procés participatiu per a la mobilització dels agents socioeconòmics dels territoris desenvolupat per a la redacció d'aquest projecte.

Els **living lab** són entorns, reals o virtuals, o espais d'interacció, en què les parts interessades (**stakeholders**) col·laboren per crear noves solucions a problemes socials complexos. Integren tant la recerca centrada en l'usuari com la innovació oberta, i funcionen com a intermediaris entre ciutadans, organitzacions de recerca, empreses, municipis i regions per a la co-creació conjunta de valor, prototipatge ràpid o validació per augmentar la innovació i les empreses. Els **living lab** tenen elements comuns però múltiples implementacions diferents.

La creació dels **Living Lab for Climate Change** (LL4CC) com a espais de governança per a l'adaptació al canvi climàtic respon a la necessitat de trobar entorns favorables per al debat i la proposició d'accions i mesures.

Cada un dels 19 territoris d'eCOadapt50 constituirà un **living lab**, o espai de participació. Cada **living lab** tindrà **autonomia organitzativa** per adaptar la seva activitat a les característiques de l'organització social, econòmica, política i ciutadana del seu territori, creant les estructures que cada territori consideri més oportunes.

El LL4CC comptarà amb un grup de persones expertes en diferents temàtiques a les que, en determinats moments, se'ls hi podrà demanar la participació a algun LL4CC, la revisió d'algun document, la validació, si s'escau, de les accions proposades, o qualsevol altra assistència tècnica.

Els principals objectius dels espais de governança que es creïn a cada territori són:

1. Organitzar la participació i mobilitzar l'acció dels agents del territori i de les entitats públiques i privades en el procés d'ACC.
2. Proposar i consensuar les accions d'ACC més adients a cada territori d'acord amb les seves característiques, l'organització de les activitats econòmiques i la capacitat dels agents socioeconòmics i les entitats públiques i privades per implementar-les.
3. Promoure la conscienciació, afavorir el coneixement i la formació i, en definitiva, apoderar els agents socioeconòmics, els gestors públics i privats i el conjunt de la població per a l'acció en ACC.
4. Augmentar el grau d'ACC dels territoris i les activitats econòmiques més vulnerables que es desenvolupen en ells, tenint com a referències l'Estratègia Local d'ACC, l'Estratègia Catalana d'ACC, el Plan Nacional d'ACC i l'Estratègia Europea d'ACC.

8 Glossari

- **Canvi climàtic** - canvi en el clima atribuït directament o indirectament a l'activitat humana, que altera la composició de l'atmosfera mundial i que se suma a la variabilitat natural del clima observada durant períodes comparables.
- **Adaptació vs. Mitigació** - L'adaptació és la capacitat d'ajustar-se que demostren els sistemes naturals o humans al canvi climàtic i als seus impactes per a moderar-ne els danys o aprofitar-ne les oportunitats. És una estratègia més local i directa que la mitigació (intervenció antropogènica que té per objectiu reduir les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle o millorar els embornals de carboni). L'adaptació inclou la possibilitat de revertir en oportunitats econòmiques l'impacte local que comporta el canvi climàtic.
- **LIFE - L'Instrument Financier pour l'Environnement** - programa de la Comissió Europea actiu des del 1992, actualment dins l'**Agència executiva europea de clima, infraestructures i medi ambient**. És l'únic instrument financer de l'Unió Europea dedicat, de forma exclusiva, al medi ambient i a l'acció pel clima.
- **SIP - Strategic Integrated Project** - un dels 2 tipus de projecte LIFE que existeixen (l'altre és SNP, Strategic Nature Project)
- **Living Labs (laboratori en viu)** - entorns reals o virtuals, o espais d'interacció, en què els agents implicats (*stakeholders*) col·laboren per crear noves solucions a problemes socials complexos. Integren tant la recerca centrada en l'usuari com la innovació oberta, i funcionen com a intermediaris entre ciutadans, organitzacions de recerca, empreses, municipis i regions per a la co-creació conjunta de valor, prototipatge ràpid o validació per augmentar la innovació i les empreses. Els Living Labs tenen elements comuns però múltiples implementacions diferents
- **LL4CC** - acrònim de **Living Lab for Climate Change**
- **Taula o reunió sectorial** - grups de debat i acció que reuneixen *stakeholders* d'un sector determinat, sota el paraigües d'un LL4CC concret
- **Taula o reunió territorial** - grups de debat i acció que reuneixen *stakeholders* d'un territori determinat, sota el paraigües d'un LL4CC concret. El LL4CC pot decidir fer taules sectorials o territorials.
- **Work Package o WP (paquet de treball)** – secció organitzativa dins del projecte LIFEeCOadapt50
- **Grant Agreement o GA** – contracte signat per tots els socis del LIFEeCOadapt50 que recull totes les bases de treball
- **RISC = PERILL** (climàtic, natural, antropogènic) x **VULNERABILITAT** (sensibilitat i capacitat adaptativa) x **EXPOSICIÓ**. Només podem actuar sobre la vulnerabilitat, actuant sobre qui sigui més sensible (persones grans, ramaderia, certes espècies de plantes, etc.).